

Landenrapport Atradius

Belangrijkste West-Europese markten –
juni 2015

Inhoud

België	3
Denemarken	6
Duitsland	9
Frankrijk	12
Ierland	15
Italië	17
Nederland	20
Oostenrijk	23
Spanje	25
Verenigd Koninkrijk	28
Zweden	31
Zwitserland	33

België

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Nederland:	20,7 %
Duitsland:	13,6 %
Frankrijk:	10,7 %
Verenigde Staten:	7,1 %
Verenigd Koninkrijk:	5,3 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Duitsland:	17,2 %
Frankrijk:	15,9 %
Nederland:	12,5 %
Verenigd Koninkrijk:	7,7 %
Verenigde Staten:	5,2 %

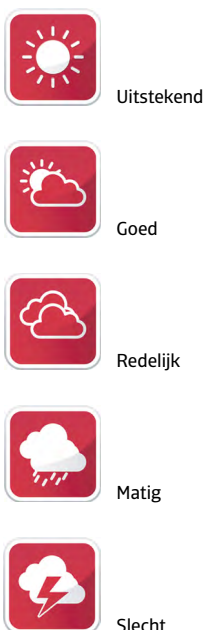
Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	0,1	0,3	1,0	1,2	1,7
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	2,8	1,1	0,3	-0,2	0,6
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	0,8	0,3	1,0	1,9	1,7
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	0,4	-0,1	0,0	2,1	1,9
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	-2,1	0,9	1,0	2,3	2,5
Werkloosheidscijfer (%)	7,6	8,4	8,5	8,2	8,0
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	0,0	-2,2	4,8	0,7	2,7
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	1,9	2,9	3,3	2,2	4,6
Begrotingssaldo (% van het bbp)	-2,7	-2,2	-1,8	-1,3	-1,2
Staatschuld (% bbp)	99,1	99,3	99,2	100,9	101,6

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Belgische sectoren

mei 2015

Landbouw	Automotive/Transport	Chemie/Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
				
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/Engineering
				
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel
				

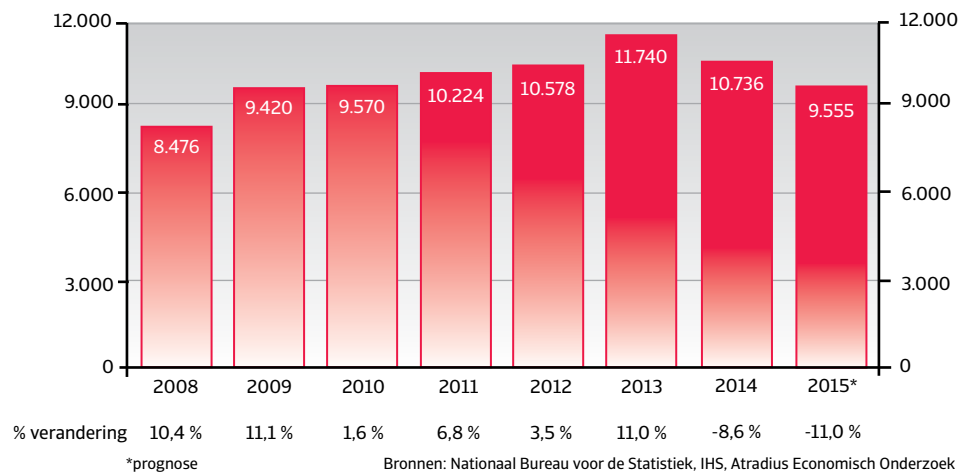
De insolventieomgeving

Aantal bedrijfsfaillissementen nam in 2014 eindelijk af

Als gevolg van de recessie veroorzaakt door de wereldwijde kredietcrisis steeg het aantal Belgische bedrijfsfaillissementen met meer dan 10 % in 2008 en 2009, en dat aantal bleef zelfs tijdens het economisch herstel van 2010 en 2011 stijgen. Dit stond in schril contrast met de situatie in zijn buurlanden - Frankrijk, Duitsland en Nederland - waar het aantal faillissementen daalde in 2010 en 2011. Door de lage groeipercentages van het bbp in 2012 en 2013 hield het Belgische insolventiepeil die neerwaartse spiraal aan in 2012 en 2013. In 2014 nam het aantal faillissementen eindelijk af, met 8,6 %, tot 10.700 gevallen. Maar het aantal faillissementen bleef hoog, vooral in de bouw-, hotel/restaurant- en transportsectoren. Er wordt verwacht dat het aantal faillissementen in 2015 verder zal afnemen, met 11 % ten opzichte van het voorgaande jaar.

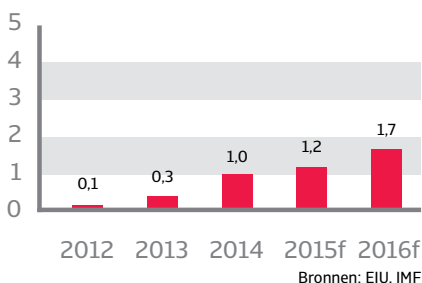
Belgisch insolventiepeil

(jaar-op-jaar verandering)

Economische situatie

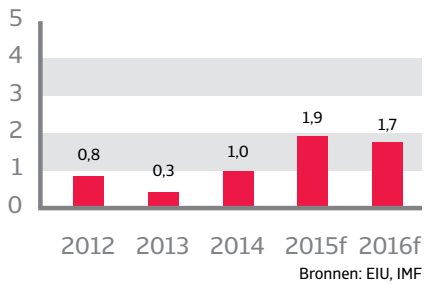
Reële groei bbp (%)

Het herstel zal zich doorzetten in 2015

De Belgische economische groei versnelde tot 1,0 % in 2014, na twee jaar van zwakke prestaties. Dit herstel zal naar verwachting worden voortgezet in 2015, met een verwachte groei van het bbp van 1,2 %. In 2014 droeg de netto-uitvoer opnieuw bij aan de Belgische economische prestaties, terwijl de binnenlandse vraag zich herstelde met een groei van 1,7 %. Reële investeringen in vaste activa stegen weer na twee jaar van krimp.

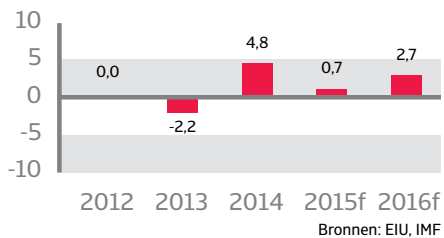
Reële particuliere consumptie (%)

Consumentenvertrouwen neemt toe

De groei in de particuliere consumptie bleef bescheiden in 2013 en 2014. Dit is deels te wijten aan de toegenomen werkloosheid (8,5 % in 2014), als gevolg van een aantal sluitingen – de belangrijkste was de sluiting van de Ford-vestiging in Genk. Voor 4.000 werknemers had dit directe gevolgen, maar de totale impact wordt geschat op 10.000 banen. Verwacht wordt wel dat de werkloosheid in 2015 licht zal dalen en het consumentenvertrouwen neemt gestaag toe sinds het einde van 2014. Met een verwachte groei in de particuliere consumptie van 1,9 % in 2015, kan het gestegen consumentenvertrouwen leiden tot meer uitgaven, wat goed is voor het toekomstig herstel. De zeer lage consumentenprijsinflatie draagt hier ook aan bij.

Reële investeringen in vaste activa (%)

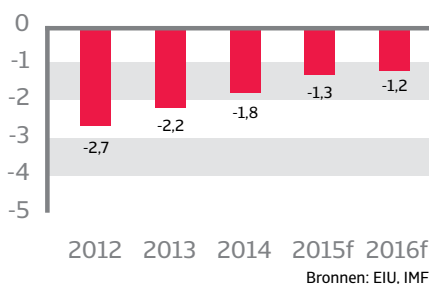
Investeringen zullen blijven toenemen

Het ondernemersvertrouwen bleef de afgelopen maanden onzeker, maar in het algemeen nam het in 2014 toe ten opzichte van 2013. Het aantal reële investeringen in vaste activa groeide met 4,8 % na twee jaar van dalingen en het aantal bedrijfsinvesteringen steeg met meer dan 6 %. Er wordt verwacht dat de reële investeringen in vaste activa ook in 2015 blijven toenemen, maar trager.

De export zal verder groeien

Doordat België een exportgerichte economie is, zou zijn handelsbalans structureel positief moeten zijn. De netto-export steeg van EUR 8,8 miljard in 2013 tot EUR 11,1 miljard in 2014, dankzij lagere kosten voor energie-invoer, zoals brandstof. De exportgroei zal naar verwachting met 2,2 % toenemen in 2015.

Begrotingssaldo (% van het bbp)

De overheidsschuld blijft boven 100 % van het bbp

Het jaarlijkse begrotingstekort zal naar verwachting verder afnemen in 2015, dankzij bezuinigingsmaatregelen genomen in 2013. Maar de overheidsschuld zal in 2015 boven 100 % van het bbp komen.

Denemarken

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Duitsland:	22,1 %
Zweden:	12,7 %
Nederland:	7,6 %
Noorwegen:	7,3 %
China:	6,8 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Duitsland:	17,0 %
Zweden:	12,3 %
Verenigd Koninkrijk:	8,8 %
Noorwegen:	6,7 %
Verenigde Staten:	6,4 %

Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	-0,6	-0,5	1,0	1,8	2,1
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	2,4	0,8	0,6	0,1	1,3
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	0,4	0,0	0,4	1,7	1,6
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	-2,2	-2,3	-0,3	1,2	0,3
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	0,1	0,4	0,8	1,8	1,6
Werkloosheidscijfer (%)	7,5	7,0	6,5	6,3	6,3
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	0,6	1,0	3,0	4,4	4,6
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	0,1	0,8	3,0	3,0	4,7
Begrotingssaldo (% van het bbp)	-4,1	-2,2	-1,2	-1,4	-1,2
Staatschuld (% bbp)	45,4	44,5	47,2	47,9	47,5

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Deense sectoren

mei 2015

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

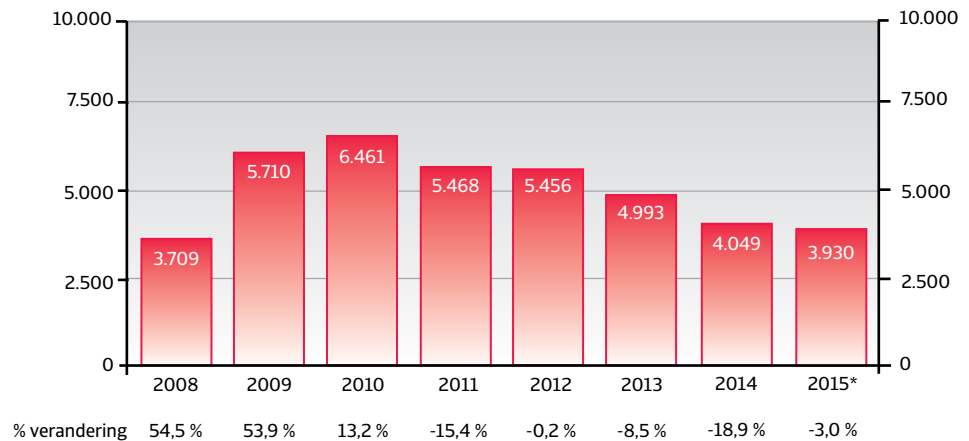
Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie/ Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/ Engineering
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel

De insolventieomgeving

Bedrijfsfaillissementen dalen naar verwachting verder in 2015

Het Deense insolventiepeil daalde vier jaar op rij en in 2015 wordt een verdere daling verwacht, terwijl het economische herstel aan kracht wint.

Deens insolventiepeil (jaar-op-jaar verandering)

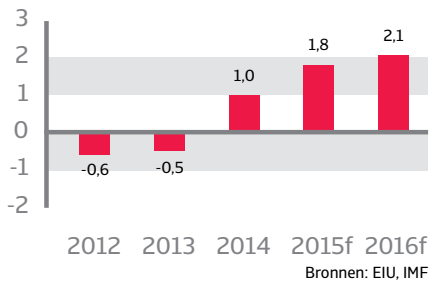

*prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

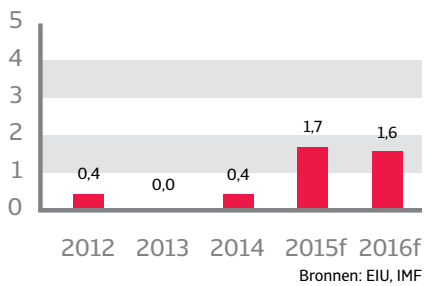
Reële groei bbp (%)

Groei in 2014 na twee jaar van krimp

Sinds de scherpe recessie van 2009, toen het bbp met meer dan 5 % daalde, probeert de Deense economie weer op het pad van duurzame groei te geraken. De vastgoedsector werd tijdens de wereldwijde kredietcrisis zo hard komen - met huizenprijzen die met 20 % daalden - dat alleen in Spanje en Ierland een groter waardeverlies werd genoteerd. Daarop volgde een crisis in het Deense banksysteem en het verlies van 170.000 banen, vooral in de productiesector. Gezinnen moesten zuiniger gaan leven, waardoor de particuliere consumptie de afgelopen jaren bescheiden is gebleven. De overheidsuitgaven werden intussen teruggeschroefd om het overheidstekort onder controle te houden en verschillende steunmaatregelen werden genomen om de financiële sector te stabiliseren en te verzekeren dat Deense bedrijven toegang tot financiering hadden. In 2014 steeg het bbp eindelijk weer, met 1,0 %, na twee jaar van krimp.

Reële particuliere consumptie (%)

Particuliere consumptie en investeringen zullen naar verwachting weer toenemen

Verwacht wordt dat de Deense economie zich verder zal herstellen, met een verwachte groei van 1,8 % in 2015, doordat de toename van particuliere consumptie en investeringen zal versnellen en de export blijft stijgen. Internationaal gezien heeft de Deense economie een deel van zijn concurrentievermogen herwonnen dankzij structurele hervormingen die de kwestie van de hoge arbeidskosten aanpakten. Om de Deense kroon gekoppeld te houden aan de euro (die in waarde vermindert), heeft de Deense bank herhaaldelijk de rentevoet verlaagd, tot -0,75 % in februari 2015. Vermijden dat de kroon sterker wordt ten opzichte van de euro heeft er mede voor gezorgd dat Deense bedrijven concurrentieel blijven in hun exportbestemmingen in de eurozone. Deense uitvoerders zullen ook profiteren van de bijkomende stimulans van een gedevalueerde euro voor consumenten in de eurozone, door een stijgende vraag.

Duitsland

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Nederland:	12,9 %
Frankrijk:	7,6 %
China:	6,3 %
België:	6,2 %
Italië:	5,3 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Frankrijk:	9,2 %
Verenigde Staten:	7,9 %
Verenigd Koninkrijk:	6,5 %
Nederland:	6,3 %
China:	5,9 %

Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	0,6	0,2	1,6	2,1	2,2
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	2,0	1,5	0,9	0,6	1,9
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	0,6	1,0	1,2	3,0	2,1
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	-0,2	0,1	1,2	2,8	0,1
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	-0,4	0,1	1,4	3,1	2,3
Werkloosheidscijfer (%)	6,8	6,9	6,7	6,3	6,1
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	0,0	-0,4	3,4	4,8	5,8
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	3,5	1,8	3,8	6,5	5,3
Begrotingssaldo (% van het bbp)	0,1	0,1	0,6	0,3	0,4
Staatschuld (% bbp)	79,0	76,9	74,1	71,9	69,1

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Duitse sectoren

mei 2015

	Uitstekend
	Goed
	Redelijk
	Matig
	Slecht

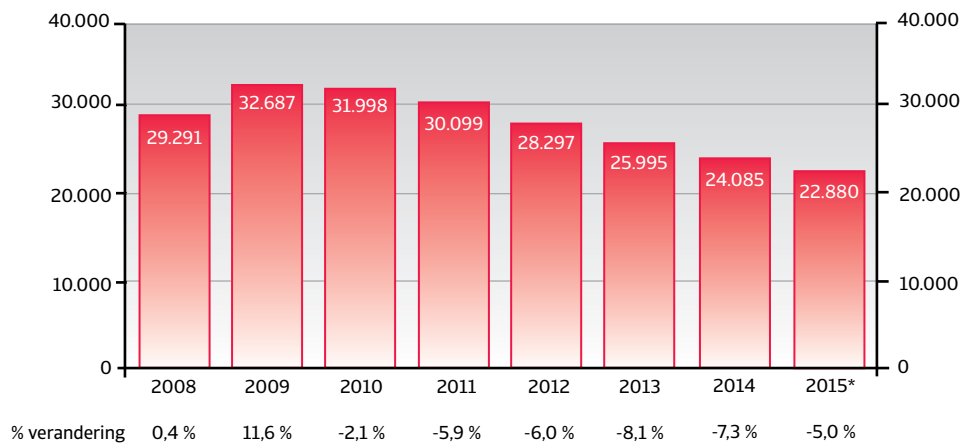
Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie/ Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
				
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/ Engineering
				
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel
				

De insolventieomgeving

Bedrijfsfaillissementen dalen naar verwachting verder in 2015

Duitslands stevige economische prestaties sinds 2010 hebben sindsdien geleid tot een jaarlijkse terugval in het aantal faillissementen. In 2014 nam het aantal faillissementen af met 7,3 %, tot 24.085 gevallen. Door de positieve economische vooruitzichten wordt verwacht dat de insolventie-omgeving stabiel zal blijven in 2015.

Duits insolventiepeil (jaar-op-jaar verandering)

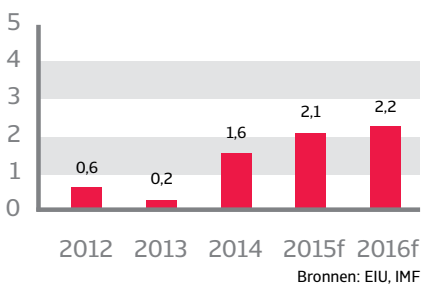

*prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

Reële groei bpb (%)

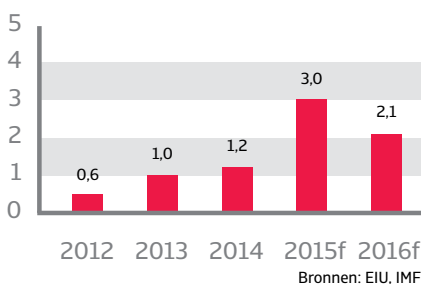
Economische groei versnelt in 2015

Na een bescheiden bpb-groei van 0,2 % in 2013, noteerde de Duitse economie een prima groeipercentage van 1,6 % in 2014. Deze trend zal naar verwachting versnellen in 2015 met een groei van 2,1 %, dankzij een exportgroei en toenames in particuliere consumptie, industriële productie en investeringen.

Particuliere consumptie wordt drijvende kracht voor groei in 2015

In tegenstelling tot vorige jaren, toen de export de belangrijkste bijdrage leverde voor de Duitse economische groei, wordt verwacht dat de huishoudelijke consumptie de drijvende kracht wordt in 2015. Particuliere consumptie zal in 2015 naar verwachting stijgen met 3,0 %, na een stijging van 1,2 % in 2014. Deze sprong is toe te schrijven aan lagere olieprijs, gestegen lonen en een verdere terugdringing van de werkloosheid. Het consumentenvertrouwen is sinds het derde kwartaal van 2014 gestaag toegenomen. Verwacht wordt dat de werkloosheid verder zal dalen in 2015, van 6,7 % in 2014 naar 6,3 %.

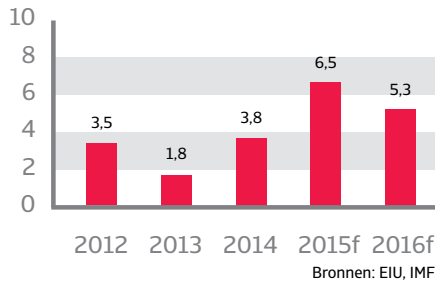
Reële particuliere consumptie (%)

Industriële productie groeit naar verwachting verder in 2015

De groei van de industriële productie versnelde in 2014 met 1,4 % en zal naar verwachting in 2015 verder stijgen, met 3,1 %. Dezelfde trend wordt verwacht voor investeringen; een geschatte groei van 4,8 % in 2015 na een groei van 3,4 % in 2014.

Export van goederen en diensten (%)

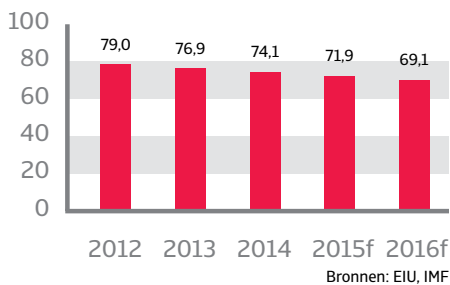

Export zou het goed moeten blijven doen

Volgens het Duitse Bureau voor de Statistiek groeiden de export en import met aangepaste prijzen met respectievelijk 3,7 % en 2,0 % in 2013 en zakte het overschot op de handelsbalans naar EUR 217 miljard. De export naar EU-landen steeg vorig jaar met 5,4 %, terwijl de export naar niet-EU-landen met 1,5 % klom.

Verwacht wordt dat de export in 2015 met meer dan 5 % zal stijgen in vergelijking met vorig jaar, dankzij het herstel in de eurozone, terwijl de lagere wisselkoers van de euro zal helpen om de Duitse export naar niet-EU-landen te stimuleren. In het algemeen is de Duitse export naar niet-EU-landen de laatste jaren sneller gegroeid dan de export naar EU-collega's. Terwijl de export naar EU-lidstaten in 2000 nog 65 % van de Duitse export uitmaakte, zakte dit aandeel naar 58,0 % in 2014, terwijl het aandeel van de export naar niet-EU-landen gestegen is van 35 % in 2000 tot 42 % vorig jaar.

Overheidsschuld (%)

Opnieuw een begrotingsoverschot in 2015?

Duitsland voerde in 2009 een wet op een schuldenrem in, die de regering verplicht te besparen. Na een overgangperiode bepaalt de wet dat tegen 2016 een bovengrens van 0,35 % van het bbp bereikt moet worden voor nieuwe structurele schulden en dat die grens op dat niveau moet blijven en dat er alleen bijkomend geleend kan worden als de economie zwak is.

De federale regering drong het tekort terug tot 0,9 % van het bbp in 2011 en heeft sindsdien kleine begrotingsoverschotten gehaald, vooral dankzij hogere belastinginkomsten en lagere werkloosheidsuitkeringen door de regering. Voor 2015 wordt verwacht dat de begroting een overschot van 0,3 % van het bbp zal noteren, terwijl de staatsschuld naar verwachting zal dalen tot 71,9 % van het bbp.

Frankrijk

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Duitsland:	19,3 %
België:	11,2 %
Italië:	7,5 %
Nederland:	7,4 %
Spanje:	6,7 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Duitsland:	16,6 %
België:	7,9 %
Italië:	7,2 %
Verenigd Koninkrijk:	7,1 %
Spanje:	6,9 %

Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	0,4	0,4	0,4	1,1	1,5
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	2,0	0,9	0,5	0,0	1,4
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	-0,4	0,3	0,6	1,4	1,6
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	-1,3	0,2	0,7	2,0	0,9
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	-2,6	-0,5	-1,0	1,5	1,6
Werkloosheidscijfer (%)	9,8	10,3	10,3	10,2	9,9
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	0,4	-0,8	-1,6	-0,3	1,9
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	1,2	2,4	2,7	4,6	3,5
Begrotingssaldo (% van het bbp)	-4,9	-4,2	-4,3	-4,2	-2,7
Staatschuld (% bbp)	89,2	92,2	95,3	98,5	98,1

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Franse sectoren

mei 2015

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie/ Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/ Engineering
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel

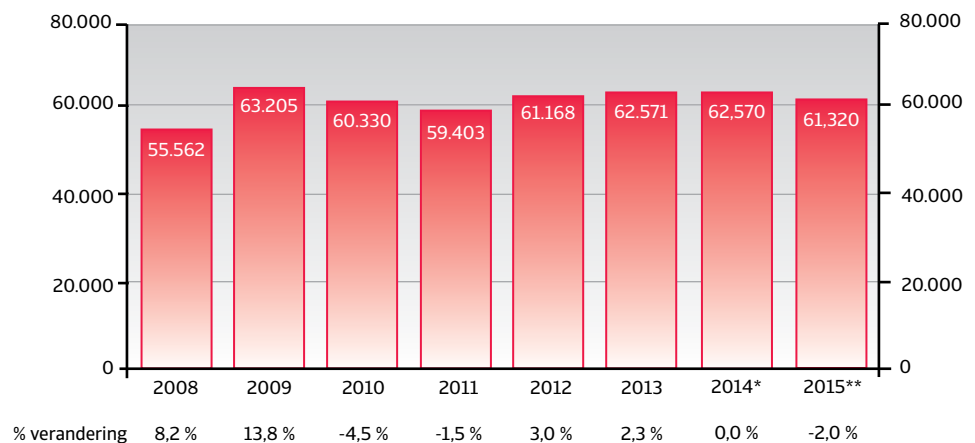
De insolventieomgeving

Slechts bescheiden daling insolventiepeil verwacht in 2015

Na jaar-op-jaar stijgingen van 2007 tot 2009, zakte het aantal bedrijfsfaillissementen in 2010 en 2011, met respectievelijk 4,5 % en 1,5 %. Maar door de stagnerende Franse economie sinds 2012, keerde de insolventietrend weer om in 2014.

Met het verwachte bescheiden economisch herstel in 2015, wordt ook van de insolventieomgeving een slechts beperkte verbetering verwacht. Maar met een geschat aantal van 61.000 ligt het aantal faillissementen nog altijd 20 % boven dat van 2007.

Frans insolventiepeil (jaar-op-jaar verandering)

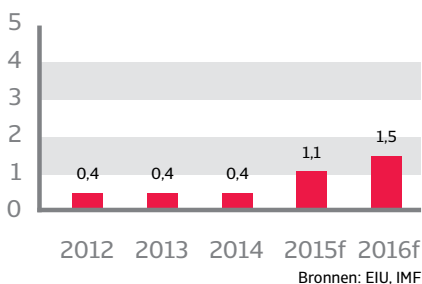

*raming **prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

Reële groei bpb (%)

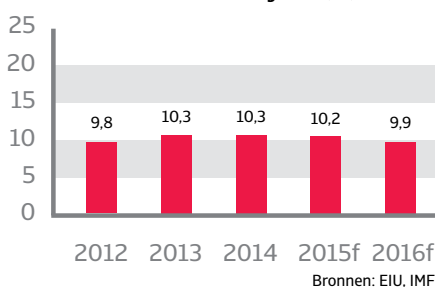

Groei neemt naar verwachting opnieuw toe, maar blijft onder eurozone-gemiddelde

Volgens het Franse Nationaal Instituut voor de Statistiek en Economische Studies (INSEE), steeg het reële bpb met 0,4 % in 2014, het derde jaar op rij van bescheiden economische groei. De groei in de consumptie van huishoudens bleef bescheiden, terwijl investeringen afnamen en de netto buitenlandse handel de bpb-groei met 0,4 % deed afnemen.

De Franse economie zal in 2015 naar verwachting met 1,1 % groeien, door een toename in de particuliere consumptie, productie en export. Deze geschatte groei blijft echter wel onder het voorspelde eurozone-gemiddelde van 1,4 %.

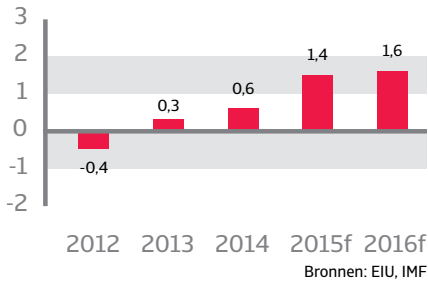
Werkloosheidscijfer (%)

Binnenlandse vraag stijgt, maar bezorgdheid blijft

Het consumentenvertrouwen neemt sinds midden 2014 weer toe door de verwachtingen van een economisch herstel. Maar er blijft bezorgdheid over de situatie op de arbeidsmarkt. De werkloosheid steeg weer in het vierde kwartaal van 2014 en bereikte vorig jaar met 10,3 % een piek. In 2015 wordt slechts een bescheiden daling verwacht.

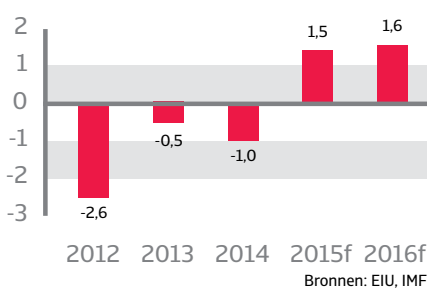
Reële particuliere consumptie (%)

De particuliere consumptie, die traditioneel een belangrijke bijdrage levert aan de groei van de Franse economie, nam met slechts 0,6 % toe in 2014. Er wordt wel verwacht dat deze in 2015 met 1,4 % zal toenemen, dankzij lagere consumentenprijzen.

Industriële productie stijgt naar verwachting licht

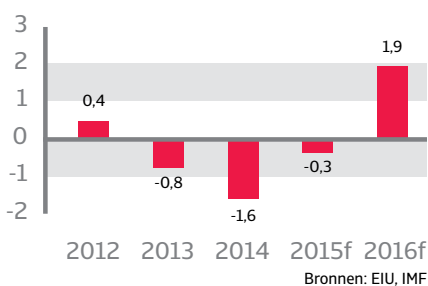
Industriële productie (%)

De Franse industriële productie daalde in 2014 met 1,0 %, in vergelijking met het voorgaande jaar maar toont de afgelopen maanden tekenen van herstel, wat de hoop voedt dat de productie de algemene economische groei een duwtje in de rug zal geven. Het ondernemersvertrouwen groeit sinds de tweede helft van 2014 weer, maar blijft voorlopig onder zijn langetermijngemiddelde. Verwacht wordt dat de industriële productie in 2015 met 1,5 % zal stijgen en in 2016 met 1,6 %. Hoewel dit een positief teken is na drie jaar van krimp in de industriële productie, is het verwachte herstel niet voldoende om de dalingen van 2012 tot 2014 te compenseren.

Investerings blijven afnemen

Reële investeringen in vaste activa (%)

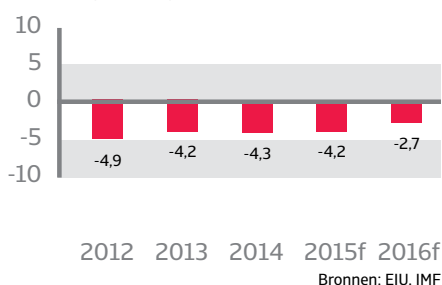

Het aantal investeringen daalde in het vierde kwartaal van 2014 weer, nadat het sinds begin 2012 al elk kwartaal was gedaald. Door de economische onzekerheid, vooral omtrent het economische beleid van de regering inzake bedrijfsbelasting en sociale lasten, en door de lage winstmarges, stellen Franse bedrijven investeringen voorlopig uit. Reële investeringen in vaste activa dalen naar verwachting weer in 2015, met 0,3 %.

Exportgroei blijft bescheiden

Na de stijging van 2,7 % van vorig jaar wordt verwacht dat de export in 2014 met 4,6 % zal groeien, dankzij de lagere wisselkoers van de euro en de toegenomen vraag van de Europese collega's van Frankrijk. Deze exportgroei blijft wel onder het voorspelde eurozone-gemiddelde. Door zijn zwakkere internationale concurrentievermogen is Frankrijks aandeel in de wereldwijde export sinds 2002 met een derde afgenomen.

Begrotingssaldo (% van het bbp)

Zal Frankrijk opnieuw de doelstellingen van Maastricht met betrekking tot het begrotingstekort niet halen?

De kredietcrisis van 2008, daaropvolgende stimuleringsmaatregelen van de regering en Frankrijks slechts bescheiden herstel hebben de laatste jaren geleid tot een forse stijging van de staatsschuld, tot 95 % van het bbp, komende van 66,7 % van het bbp in 2008. In 2014 bedroeg het begrotingstekort van de regering 4,3 % van het bbp en de Franse regering heeft herhaaldelijk de Maastrichtse drempel voor het begrotingstekort van 3 % van het bbp niet gehaald. Verwacht wordt dat het begrotingstekort ook in 2015 dat doel van 3 % niet zal halen en boven 4 % van het bbp zal liggen, ook al mikte de Franse regering aanvankelijk op een tekort van 3 % van het bbp. Ondanks een aantal besparingsprogramma's zijn er nog meer maatregelen nodig om de overheidsuitgaven in te perken, vooral omdat de overheidsuitgaven in Frankrijk met 57 % van het bbp de hoogste van de eurozone zijn.

In maart 2015 kreeg Frankrijk van de ministers van Financiën van de Europese Unie twee jaar extra om zijn begrotingstekort onder 3 % van het bbp te brengen, zoals opgelegd door de EU-regelgeving. Dit was een controversiële beslissing, omdat het voor Frankrijk al het derde uitstel was sinds 2009, wat leidde tot beschuldigingen dat grotere en belangrijke EU-lidstaten milder behandeld worden dan kleinere en minder belangrijke.

Ierland

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Verenigd Koninkrijk:	40,3 %
Verenigde Staten:	10,2 %
Duitsland:	8,8 %
Nederland:	6,7 %
China:	4,2 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Verenigde Staten:	21,4 %
Verenigd Koninkrijk:	16,3 %
België:	13,2 %
Duitsland:	7,4 %
Zwitserland:	6,0 %

Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	-0,3	0,2	4,9	3,6	3,7
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	1,7	0,5	0,2	0,0	1,5
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	-1,2	-0,8	0,6	1,7	2,7
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	-2,6	0,2	6,2	6,5	3,4
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	-1,4	-2,5	19,9	2,9	1,7
Werkloosheidscijfer (%)	14,6	13,1	11,3	9,7	8,4
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	4,3	-1,9	8,9	4,7	3,7
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	4,7	1,1	12,2	6,5	3,9
Begrotingssaldo (% van het bbp)	-8,1	-7,0	-3,7	-2,8	-1,9
Staatschuld (% bbp)	121,7	123,3	110,8	109,8	105,3

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Ierse sectoren

mei 2015

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

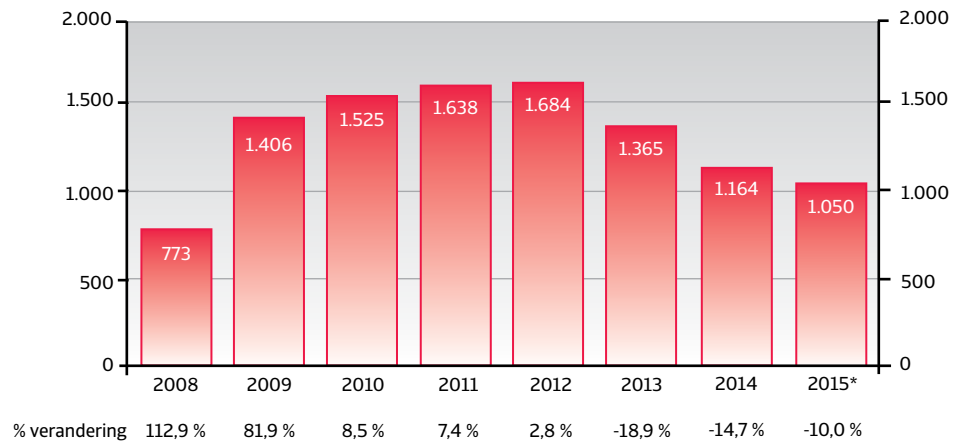
Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie/ Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
				
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/ Engineering
				
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel
				

De insolventieomgeving

De daling in bedrijfsfaillissementen vertraagt

Na zes jaar van opeenvolgende stijgingen, begon het aantal Ierse faillissementen in 2013 eindelijk te dalen. De verwachting is dat deze trend zich ook in 2015 zal doorzetten.

Iers insolventiepeil (jaar-op-jaar verandering)

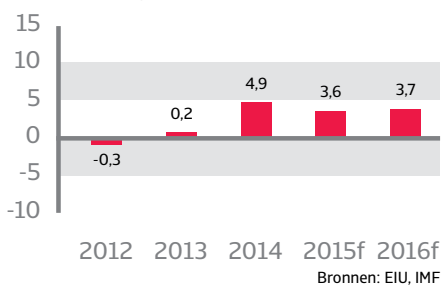

*prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

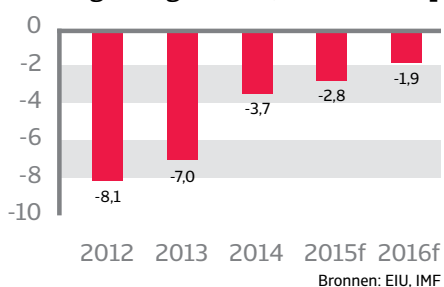
Reële groei bbp (%)

Positieve signalen, maar er blijven grote uitdagingen

De Ierse economie groeide in 2014 met 4,9 % - een heel sterke prestatie vergeleken met de rest van de eurozone. Het herstel steunt vooral op een stijging met 12,2 % van de netto-export van goederen en diensten, veroorzaakt door een daling van de lonen, maar ook op een lagere binnenlandse vraag naar import. De groei in overheidsuitgaven en particuliere consumptie heeft ook bijgedragen - maar in mindere mate. Voor 2015 wordt een bbp-groei van 3,6 % verwacht, gesteund door export naar de VS en het VK, waar de vraag opnieuw stijgt. De particuliere consumptie zal naar verwachting verder stijgen, maar gehinderd blijven door de hoge werkloosheid en een beperkte groei van de lonen. De werkloosheid neemt wel verder af, naar verwachting tot 9,7 % in 2015, nadat ze in 2011 en 2012 hoger was dan 14 %.

Begrotingssaldo (% van het bbp)

Ondanks het herstel blijven er grote uitdagingen voor Ierland. Ondanks jaarlijkse dalingen sinds 2012 blijft de overheidsschuld hoog, met 110 % van het bbp in 2014. Internationale investeerders lijken de pogingen van de regering te waarderen om het begrotingstekort terug te dringen en hebben opnieuw vertrouwen in de duurzaamheid (op lange termijn) van de overheidsfinanciën.

De particuliere schuldenlast blijft ook hoog, wat de groei in particuliere consumptie belemmert. En terwijl de banksector herstelt van de bijna-ineenstorting in 2010, kampt deze ook nog altijd met grote particuliere hypotheekschulden en onvolwaardige kredieten aan kleinere ondernemingen. De prijzen van huizen stabiliseerden echter in 2013 en noteerden een duidelijk herstel in 2014, wat hielp om de balansen van financiële instellingen en huishoudens te verbeteren. Een voortgezet herstel van de vastgoedmarkt is een belangrijke voorwaarde voor de duurzaamheid van Ierlands economisch herstel in de toekomst.

Italië

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Duitsland:	15,0 %
Frankrijk:	8,6 %
China:	6,6 %
Nederland:	5,9 %
Rusland:	5,7 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Duitsland:	12,8 %
Frankrijk:	11,1 %
Verenigde Staten:	7,1 %
Zwitserland:	5,4 %
Verenigd Koninkrijk:	5,2 %

Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	-2,8	-1,7	-0,4	0,6	0,9
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	3,0	1,2	0,2	-0,3	0,6
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	-4,1	-2,7	0,3	0,9	1,0
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	-4,7	-3,2	-1,4	0,3	1,2
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	-6,3	-3,1	-0,7	0,5	1,5
Werkloosheidscijfer (%)	10,7	12,2	12,7	12,7	12,5
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	-9,4	-5,8	-3,2	0,0	1,1
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	2,0	0,7	2,4	3,3	2,3
Begrotingssaldo (% van het bbp)	-3,0	-2,9	-3,0	-2,0	-1,6
Staatschuld (% bbp)	121,7	127,5	132,5	133,0	132,5

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Italiaanse sectoren

mei 2015

	Uitstekend
	Goed
	Redelijk
	Matig
	Slecht

Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie/ Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
				
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/ Engineering
				
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel
				

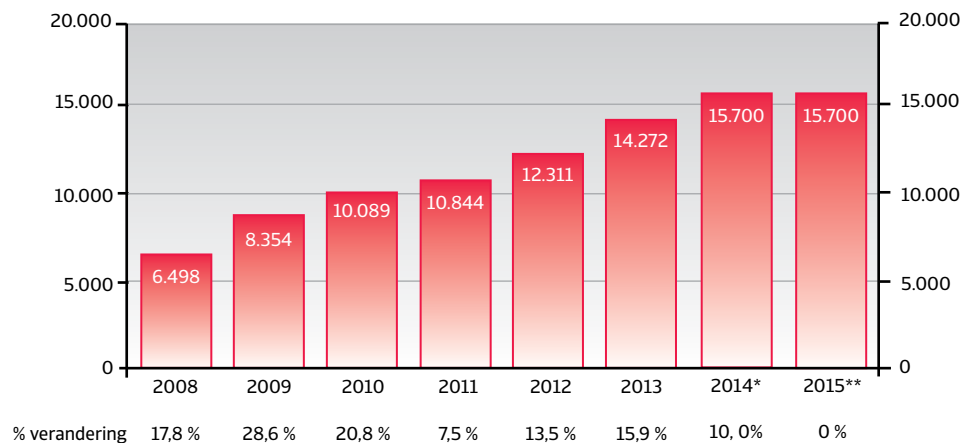
De insolventieomgeving

Geen daling in faillissementen verwacht in 2015

Sinds 2008 is het aantal bedrijfsfaillissementen fors toegenomen, met in 2014 een stijging van 10 % in vergelijking met het jaar daarvoor. Voor 2015 verwachten we dat het aantal Italiaanse faillissementen slechts zal afvlakken. De liquiditeitsproblemen van Italiaanse bedrijven worden versterkt door aanhoudend slecht betalingsgedrag, met name van de publieke sector. Bovendien vertonen Italiaanse bedrijven in vergelijking met hun West-Europese tegenhangers een hogere gemiddelde gearing – vooral kortetermijngearing. Veel bedrijven lijden onder het huidige restrictieve leningenbeleid van een groot aantal banken en dit zal naar verwachting voortduren in 2015. De hoge afhankelijkheid van Italiaanse bedrijven van financiering door banken blijkt een belangrijke structurele zwakte.

Italiaans insolventiepeil

(jaar-op-jaar verandering)

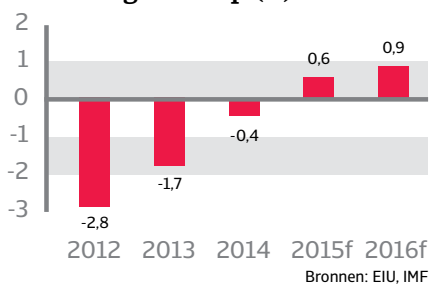

*raming ** prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

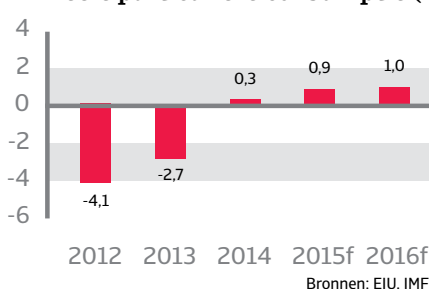
Reële groei bbp (%)

Is herstel in zicht?

Na een krimp van 1,7 % in 2013, kromp de Italiaanse economie opnieuw in 2014, met 0,4 %. De particuliere consumptie steeg echter met 0,3 % na sterke dalingen van meer dan 4 % in 2012 en 2,7 % in 2013, toen het beschikbare inkomen afnam en het consumentenvertrouwen zijn dieptepunt bereikte. Investerings namen verder af, met 3,2 % in 2014, in een sfeer van moeilijke financieringsvoorwaarden en laag ondernemersvertrouwen. De buitenlandse vraag leverde slechts een beperkte ondersteuning voor groei; met lagere importcijfers droeg de netto-export echter positief bij aan de groei van het bbp in 2013 en 2014. Na drie jaar van krimp zal de Italiaanse economie naar verwachting in 2015 weer groeien, met 0,6 %.

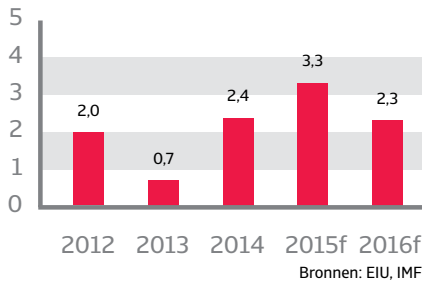
Reële particuliere consumptie (%)

Binnenlandse vraag zal naar verwachting stabiliseren

De binnenlandse vraag zal naar verwachting stabiliseren in 2015, door de afvlakking van investeringen en de voorspelde versnelde groei in de consumptie van huishoudens tot 0,9 %. Sinds eind 2014 neemt het beschikbare inkomen van huishoudens weer toe. Dit is gedeeltelijk te danken aan een maandelijks fiscaal voordeel van EUR 80 voor laagbetaalde werknemers, ingevoerd door de regering in mei 2014. Toch wordt voorspeld dat de werkloosheid onveranderd hoog zal blijven, met 12,7 % in 2015. De consumentenprijzen zullen naar verwachting licht dalen, met 0,3 %, in lijn met de algemene lage inflatie in de eurozone.

Export van goederen en diensten (%)

Minder druk op internationaal concurrentievermogen?

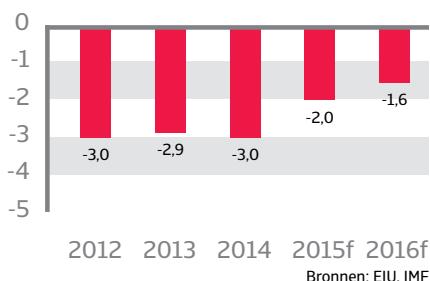
De export zal naar verwachting met 3,3 % groeien in 2015. Italië heeft de laatste jaren bijna 20 % van zijn aandeel in zijn exportmarkten – vooral Europese markten - verloren. Het is er wel in geslaagd zijn leiderspositie in kleding en textiel te behouden. Dat gezegd zijnde zal de Italiaanse productiviteit zich enigszins herstellen. Door de aanhoudend hoge werkloosheid zou de loongroei beperkt moeten blijven. Als gevolg daarvan zullen de loonkosten per eenheid naar verwachting verbeteren in 2015.

Voornamelijk als gevolg van een significante daling in import is in 2013 het tekort op de lopende rekening van Italië veranderd in een overschot. In 2015 zal dit overschot naar verwachting stijgen tot 1,7 % van het bbp, na het overschot van 1,6 % in 2014. Deze verbetering wordt gesteund door een toename van de export, maar is grotendeels het gevolg van nog steeds verminderde vraag naar import.

De banksector blijft kwetsbaar

Sinds 2009 is er een sterke stijging van niet-presterende leningen als percentage van het wettelijk vereiste kapitaal, wat erop wijst dat de banksector onder druk staat. Toch is er licht aan het einde van de tunnel, aangezien het aandeel van nieuwe slechte leningen nu lager ligt dan vroeger. Het volume van leningen aan de particuliere sector blijft echter krimpen, door de strenge kredietvoorwaarden en hoge leenkosten. Met name kredietvoorzieningen voor kleinere bedrijven blijven beperkt.

Begrotingssaldo (% van het bbp)

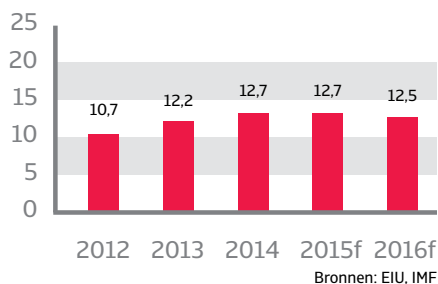

Staatsschuld blijft erg hoog

Sinds het in 2012 tot 3 % van het bbp en zelfs lager zakte, is het jaarlijkse Italiaanse begrotingstekort er beter aan toe. In 2015 zal het tekort naar verwachting net onder de grens van 3 % belanden. Toch zullen de zwakke economische prestaties naar verwachting zorgen voor een aanzienlijke stijging in de verhouding overheidsschuld/bbp, die al erg hoog ligt. Ondanks de succesvolle begrotingsconsolidatie steeg deze verhouding van 121,7 % in 2012 tot 132,5 % in 2014. Dit was vooral te wijten aan de economische krimp en de verhouding zal daarom naar verwachting verder stijgen, tot 133 % van het bbp in 2015.

Om deze verhouding significant te doen dalen, zou een nominale jaarlijkse groei van 3 % vereist zijn. De uitdaging is dus om het vereiste hoge niveau van reële groei te bereiken, in combinatie met begrotingsconsolidatie en lage inflatie.

Werkloosheidscijfer (%)

Meer hervormingen nodig

De regering-Renzi heeft een wetsvoorstel goedgekeurd dat de overheid een mandaat geeft om hervormingen van de arbeidsmarkt door te voeren. De huidige regulering van de arbeidsmarkt biedt een degelijke bescherming voor werknemers met een vast contract. Omdat nieuw aangeworven personeelsleden met een vast contract dezelfde bescherming genieten als personeelsleden die al 30 jaar bij een bedrijf werken, schrikken bedrijven nog steeds terug voor dergelijke contracten. Toch zijn de wettelijke initiatieven om de efficiëntie van justitie te verbeteren, deregulerend uit te breiden en bureaucratie te beperken, voorlopig beperkt gebleven.

Nederland

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Duitsland:	16,6 %
België:	9,8 %
China:	8,3 %
Verenigd Koninkrijk:	7,2 %
Verenigde Staten:	6,8 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Duitsland:	24,7 %
België:	11,1 %
Verenigd Koninkrijk:	8,5 %
Frankrijk:	8,3 %
Italië:	4,6 %

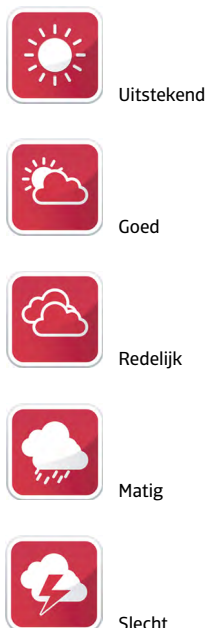
Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	-1,6	-0,7	0,8	1,7	2,2
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	2,4	2,5	1,0	0,3	1,3
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	-1,5	-1,6	0,1	1,1	1,3
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	-3,6	-4,5	-0,5	1,8	0,7
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	-0,4	0,5	-2,8	1,8	2,0
Werkloosheidscijfer (%)	6,4	8,3	8,3	8,0	7,5
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	-6,0	-3,9	2,4	3,8	2,5
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	3,2	2,2	4,0	4,3	5,0
Begrotingssaldo (% van het bbp)	-4,0	-2,4	-2,5	-2,2	-1,7
Staatschuld (% bbp)	66,5	68,6	69,3	70,8	70,7

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Nederlandse sectoren

mei 2015

Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie/ Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
				
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/ Engineering
				
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel
				

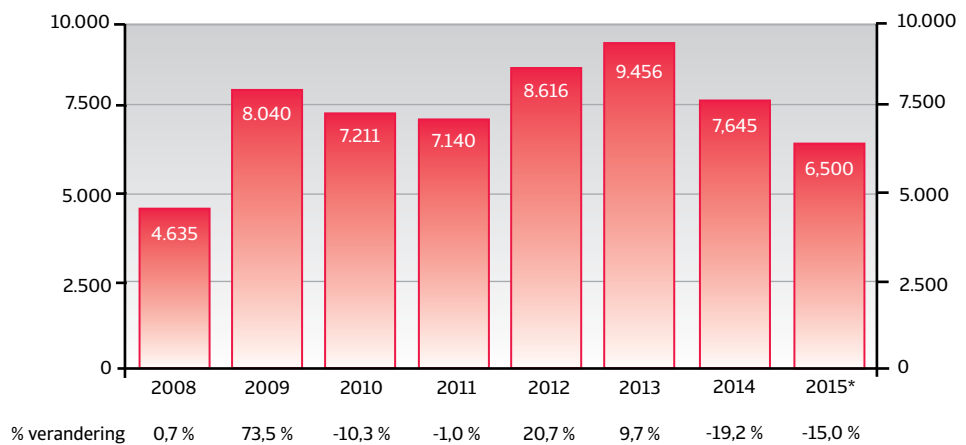
De insolventieomgeving

Bedrijfsfaillissementen dalen naar verwachting verder in 2015

Door de economische vertraging in 2012 en 2013 steeg het insolventiepeil met respectievelijk 20,7 % en 9,7 %, tot ongeveer 9.500 faillissementen in 2013. Dankzij het economisch herstel nam het aantal faillissementen af met 19,2 % in 2014, en verwacht wordt dat dat aantal verder zal afnemen in 2015, tot ongeveer 6.500 faillissementen. Dit cijfer is echter nog altijd heel hoog vergeleken met 2008 (4.600 faillissementen), het jaar waarin de wereldwijde kredietcrisis begon.

Nederlands insolventiepeil

(jaar-op-jaar verandering)

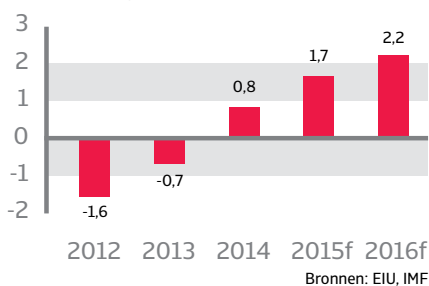

*raming ** prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

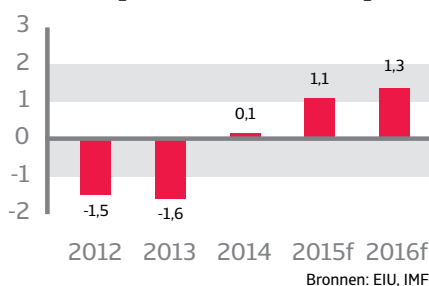
Reële groei bpb (%)

Herstel verwacht in 2015, maar er blijven onzekerheden bestaan

Na een krimp van 0,7 % in 2013, noteerde de Nederlandse economie een bescheiden groei van 0,8 % in 2014. Het herstel zal naar verwachting versnellen in 2015, met 1,7 %, dankzij een exportgroei, samen met een herstel in particuliere consumptie, industriële productie en investeringen. De Nederlandse economie profiteert sterk van de lagere olieprijs, wat zowel consumenten als bedrijven ademruimte geeft. Tegelijkertijd zou de lagere wisselkoers van de euro de export een duwtje in de rug moeten geven. Omdat het economisch herstel nog altijd sterk afhankelijk is van de export, blijven de vooruitzichten voor Nederland onderhevig aan de gevolgen van de aanhoudende geopolitieke spanningen en het fragiele herstel van de eurozone.

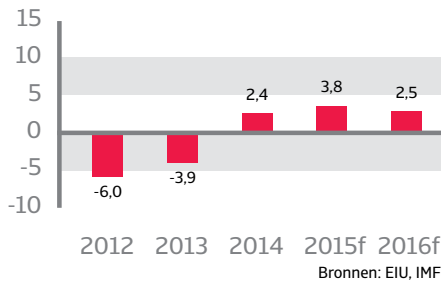
Reële particuliere consumptie (%)

Lichte stijging in particuliere consumptie verwacht in 2015

Onder meer door bescheiden consumentenuitgaven waren de economische prestaties de laatste jaren zwak. De particuliere consumptie zal in 2015 naar verwachting stijgen met 1,1 %, na drie jaar van krimp/bescheiden groei, doordat de koopkracht van huishoudens toeneemt, de inflatie laag blijft en de werkloosheid licht daalt. De Nederlandse huishoudens zullen voorlopig wel voorzichtig blijven met hun uitgaven, door het trage herstel van vastgoedmarkt, de nog altijd hoge gemiddelde schuldratio van de huishoudens en het feit dat de werkloosheid, met een voorspelde 8,0 % in 2015, hoog blijft naar Nederlandse normen.

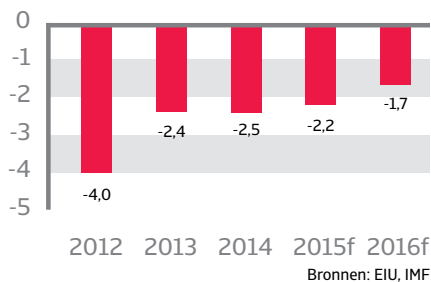
Reële investeringen in vaste activa (%)

Groei van investeringen zal versnellen

Het ondernemersvertrouwen stijgt geleidelijk en de industriële productie zal naar verwachting met 1,8 % groeien in 2015 na een krimp met 2,8 % in 2014. De groei van de reële investeringen in vaste activa zal naar verwachting ook versnellen tot 3,8 %, na een stijging van 2,4 % in 2014. Bedrijfsinvesteringen zouden moeten toenemen door een verwachte groei van zowel de binnenlandse als internationale economie. De exportgroei zal naar verwachting versnellen tot ongeveer 4,3 % in 2015.

Begrotingssaldo (% van het bbp)

Bezuinigingsmaatregelen dringen het begrotingstekort terug tot onder 3 % van het bbp

De Nederlandse regering heeft een aantal bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd om het begrotingstekort terug te dringen. Het doel is te bezuinigen door minder uit te geven in de gezondheidszorg en de sociale zekerheid, en meer overheidsinkomsten te creëren. Er wordt verwacht dat het begrotingstekort onder de Maastricht-drempel van 3 % zal blijven in 2015 en 2016. De overheidsschuld zal naar verwachting licht stijgen tot 71 % van het bbp.

Oostenrijk

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Duitsland:	41,4 %
Italië:	6,3 %
Zwitserland:	5,4 %
Tsjechië:	4,1 %
Nederland:	3,9 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Duitsland:	29,9 %
Italië:	6,4 %
Verenigde Staten:	5,1 %
Zwitserland:	5,0 %
Frankrijk:	4,7 %

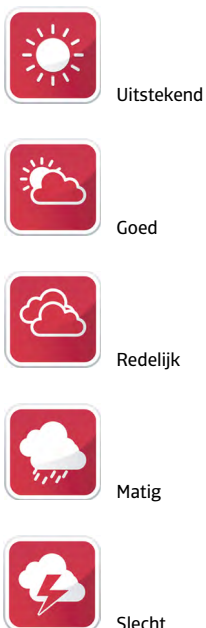
Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	0,7	0,3	0,4	0,8	1,7
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	2,5	2,0	1,6	1,0	1,9
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	0,5	-0,2	0,1	0,5	1,3
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	-0,7	-0,5	-0,5	0,8	0,0
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	1,7	0,7	-0,4	0,5	2,7
Werkloosheidscijfer (%)	7,0	7,6	8,4	8,7	8,4
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	1,2	-1,0	0,0	-0,2	3,7
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	1,5	1,2	1,5	2,5	5,3
Begrotingssaldo (% van het bbp)	-2,6	-1,5	-3,0	-2,0	-1,5
Staatsschuld (% bbp)	81,8	81,2	86,6	87,1	86,3

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Oostenrijkse sectoren

mei 2015

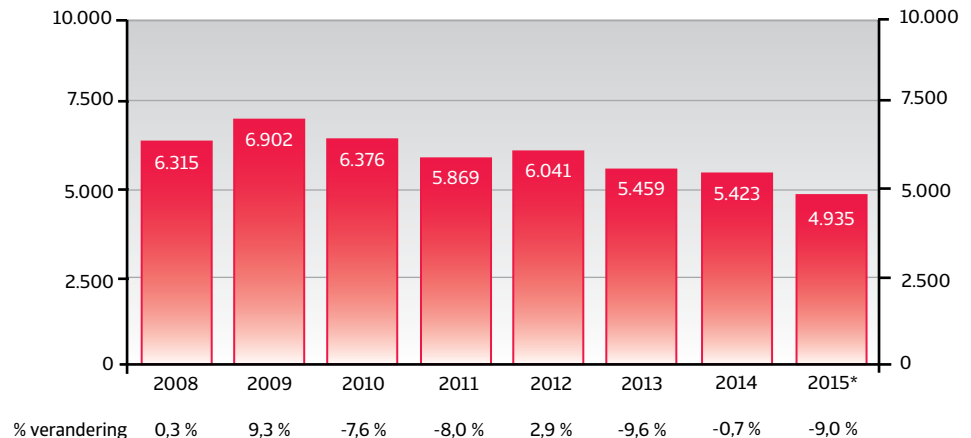
Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie/ Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
				
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/ Engineering
				
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel
				

De insolventieomgeving

Daling in bedrijfsfaillissementen vertraagde in 2014

Het Oostenrijkse insolventiepeil daalde in 2013 met meer dan 9 %, maar die positieve trend vertraagde in 2014, tot nog maar 0,7 %. Het aantal faillissementen zal in 2015 naar verwachting verder afnemen, met 9 % ten opzichte van het voorgaande jaar.

Oostenrijks insolventiepeil (jaar-op-jaar verandering)

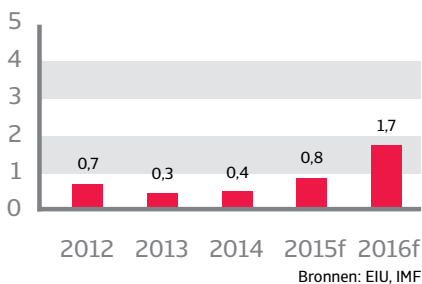

*prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

Reële groei bbp (%)

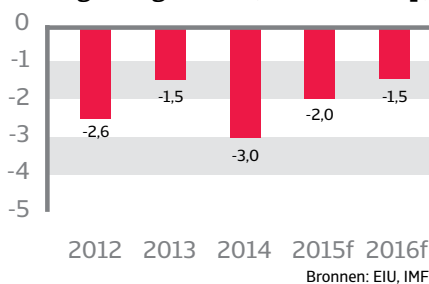

Hogere groei verwacht in 2015

Na een bescheiden groei in 2013 (0,3 % omhoog) en 2014 (0,4 % omhoog) wordt voor de Oostenrijkse economie in 2015 een bescheiden sprong van 0,8 % verwacht. Er wordt slechts een lichte toename van de particuliere consumptie verwacht, doordat de werkloosheid met 8,7 % (naar Oostenrijkse normen) hoog zal blijven en de reële lonen nog altijd lijden onder de algemene daling van de laatste jaren.

Het begrotingstekort steeg in 2014 met 3,0 %, vooral door sterk toegenomen kapitaaltransfers naar banken tijdens de reorganisatie van Hypo Group Alpe Adria (de bank werd genationaliseerd in 2009 nadat ze te grote financiële risico's had genomen in Zuidoost-Europa). Deze kapitaaltransfers zullen afnemen na 2015, waardoor het begrotingssaldo zal verbeteren tot -2,0 % en -1,5 % van het bbp in respectievelijk 2015 en 2016. De overheidsschuld zal naar verwachting stijgen tot 87,1 % en daarna dalen.

Begrotingssaldo (% van het bbp)

Spanje

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)	
Duitsland:	12,3 %
Frankrijk:	11,8 %
Italië:	6,1 %
China:	5,7 %
Nederland:	4,9 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)	
Frankrijk:	17,0 %
Duitsland:	10,7 %
Portugal:	7,6 %
Italië:	7,2 %
Verenigd Koninkrijk:	7,2 %

Kerncijfers	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	-2,1	-1,2	1,4	2,6	2,4
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	2,5	1,4	-0,2	-1,4	0,6
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	-2,9	-2,3	2,4	3,0	2,2
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	-6,4	-3,7	0,6	4,6	2,4
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	-6,6	-1,6	1,1	1,5	1,3
Werkloosheidscijfer (%)	24,8	26,1	24,5	22,6	20,6
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	-8,1	-3,8	3,4	4,3	3,0
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	1,2	4,3	4,2	5,4	5,2
Begrotingssaldo (% van het bbp)	-10,6**	-6,9	-5,1	-4,2	-3,5
Staatschuld (% bbp)	84,4	92,1	97,0	99,8	98,5

* prognose **inclusief steun aan financiële instellingen Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Spaanse sectoren

mei 2015

	Uitstekend
	Goed
	Redelijk
	Matig
	Slecht

Landbouw	Automotive/Transport	Chemie/Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
				
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/Engineering
				
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel
				

De insolventieomgeving

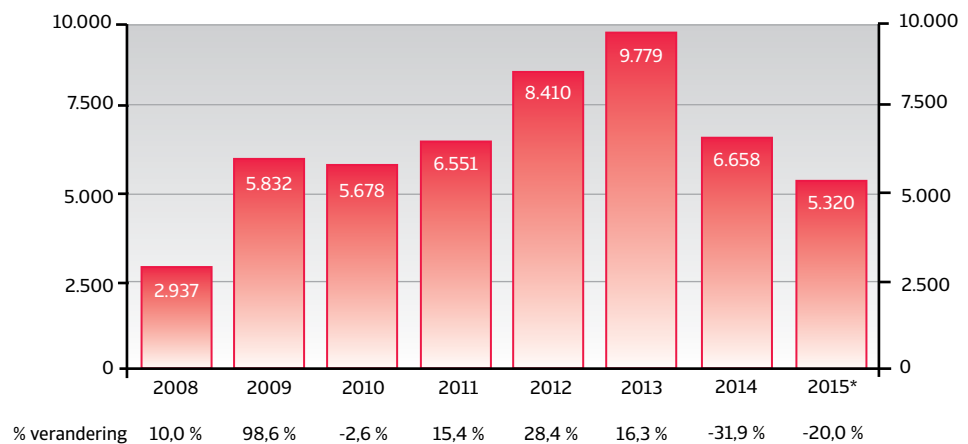
Nieuwe verbetering van insolventie verwacht in 2015, maar cijfers blijven hoog

Het insolventiepeil bij bedrijven is sinds 2008 een goede barometer voor het economische klimaat, met een hoge stijging in vergelijking met het voorgaande jaar in 2008 en 2009. Na een jaarlijkse daling in 2010 steeg het aantal faillissementen opnieuw in 2011 (15,4 %), 2012 (28,4 %) en 2013 (16,3 %), voornamelijk door de teruggevallen interne vraag en de algemeen hoge druk op de liquiditeitspositie van bedrijven door hun beperkte opties op externe financiering.

Door het economisch herstel in 2014 begon het aantal faillissementen echter weer af te nemen, met 31,9 %. Forse dalingen werden vastgesteld in de bouwsector (44 % omlaag), hout/meubilair (52 % omlaag) en elektronische huishoudelijke apparaten (46 % omlaag). In de dienstensector daalde het aantal faillissementen met slechts 20 %, maar het maakte wel nog altijd bijna 25 % van alle faillissementen uit.

Terwijl voor 2015 opnieuw een forse daling wordt verwacht, in vergelijking met het voorgaande jaar, blijft het aantal faillissementen met meer dan 5.000 hoog, omdat er nog altijd niet helemaal hersteld is van de stijgingen sinds 2008, toen ongeveer 3.000 faillissementen werden genoteerd.

Spaans insolventiepeil (jaar-op-jaar verandering)

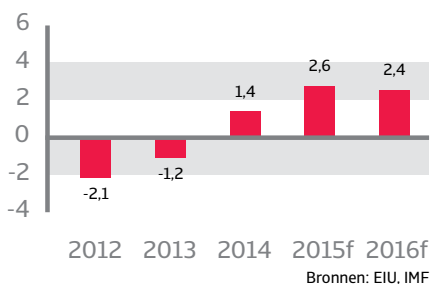

*prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

Reële groei bbp (%)

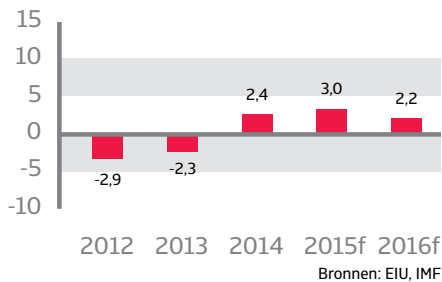
Het economisch herstel wint aan kracht

Na drie jaar van krimp, won het Spaanse economische herstel aan kracht in de loop van 2014. Aanvankelijk was het herstel het gevolg van een hoge netto-export, maar de binnenlandse vraag is ook enigszins hersteld van de forse impact van de herbalanceringsinspanningen, als antwoord op de vastgoedbubbel. De gestegen buitenlandse vraag en het toegenomen ondernemersvertrouwen hebben de bedrijfsinvesteringen gestimuleerd, terwijl de herstellende arbeidsmarkt, het toenemende vertrouwen en de inhaalvraag naar duurzame consumptiegoederen de particuliere consumptie een duwtje hebben gegeven. Er wordt verwacht dat in 2015 zowel reële investeringen in vaste activa als de industriële productie zullen blijven groeien en dat de exportgroei zal versnellen.

Het internationale concurrentievermogen van Spanje verbetert en de exportsector is relatief gezond en concurrentieel.

Door het herstel van de binnenlandse vraag zijn de economische prestaties van Spanje nu veerkrachtiger en duurzamer. Verwacht wordt dat het economisch herstel zal versnellen in 2015, met een groeipercentage van 2,6 %.

Reële particuliere consumptie (%)

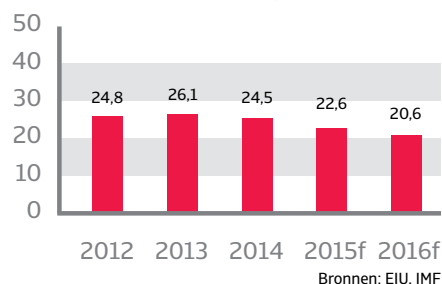
Particuliere consumptie blijft de ruggengraat van het herstel

De particuliere consumptie steeg met 2,4 % in 2014. Particuliere elementen van de binnenlandse vraag, met name consumptie en investeringen, zijn de pijlers geweest van de bbp-groei in 2014 en zullen naar verwachting solide blijven in 2015, met een verwachte groei van 3,0 % van de particuliere consumptie. De verwachtingen van huishoudens over hun eigen financiële situatie profiteren van minder economische onzekerheid en worden gestimuleerd door toegenomen bankleningen aan consumenten, die in 2014 met 11,9 % stegen, vergeleken met het voorgaande jaar.

Deflatieproblemen?

De Spaanse consumptieprijzen daalden met 0,2 % in 2014 en zullen naar verwachting verder zakken in 2015. Dit is verontrustend omdat, als de prijzen zakken, het voor Spaanse debiteuren moeilijker wordt om hun in nominale termen vastgestelde schulden af te betalen. Een ander probleem is dat deflatie de vraag kan onderdrukken, omdat consumenten de neiging hebben aankopen en consumptie uit te stellen tot de prijzen verder zakken, wat op zijn beurt nadelig kan zijn voor de economische activiteit. Maar de Europese Centrale Bank (ECB) heeft al krachtige maatregelen genomen om een vicieuze deflatiecyclus in de eurozone te vermijden. De consumptieprijzen zullen naar verwachting opnieuw stijgen in 2016.

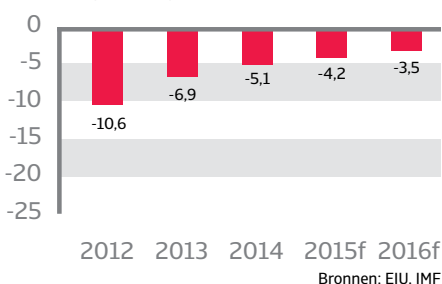
Werkloosheidscijfer (%)

Werkloosheid daalt, maar blijft hoog

De situatie op de arbeidsmarkt is verbeterd, met een daling van de werkloosheid van 26,1 % in 2013 tot 24,4 % in 2014. Tegelijkertijd is ook de daling in de beroepsbevolking afgevlakt, wat wijst op een verdere versterking van de arbeidsmarkt. Deze ontwikkelingen zijn ook het gevolg van arbeidshervormingen in 2012 die bedrijven meer vrijheid gaven om hun eigen lonen en werkomstandigheden te bepalen. Verwacht wordt dat de werkloosheid in 2015 verder zal dalen, tot onder 23 %. Maar er blijven enkele ernstige problemen bestaan. 15 % van de beroepsbevolking is meer dan een jaar werkloos geweest en jeugdwerkloosheid blijft hoog, met meer dan 50 %.

Begrotingssaldo (% van het bbp)

Afnemende begrotingstekorten in de komende jaren

In 2013 steeg het begrotingstekort van Spanje tot 6,9 % van het bbp, terwijl de staatsschuld toenam tot 92 % van het bbp. De begrotingsconsolidatie om de overheidsuitgaven onder controle te krijgen, is voortgezet in 2014. Fiscale hervormingen zijn doorgevoerd om het pensioensysteem duurzamer te maken en een fiscale raad op te richten. Er wordt verwacht dat de staatsschuld in 2015 een piek van 100 % van het bbp zal bereiken, terwijl het begrotingstekort naar verwachting zal blijven afnemen de komende jaren. Voor 2015 is een begrotingstekort van 4,2 % voorspeld, gevolgd door een daling tot 3,5 % van het bbp in 2016.

Verenigd Koninkrijk

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Duitsland:	13,9 %
China:	8,8 %
Nederland:	8,6 %
Verenigde Staten:	7,4 %
Frankrijk:	6,0 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Duitsland:	13,7 %
Verenigde Staten:	11,4 %
Nederland:	8,8 %
Frankrijk:	7,4 %
Ierland:	6,2 %

Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	0,7	1,7	2,6	2,7	2,8
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	2,8	2,6	1,5	0,4	1,6
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	1,1	1,7	2,0	2,7	3,1
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	-0,4	0,0	1,6	3,0	3,5
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	-2,7	-0,6	1,4	1,5	2,6
Werkloosheidscijfer (%)	8,0	7,6	6,2	5,4	5,0
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	0,7	3,4	6,8	3,7	6,3
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	0,7	1,5	0,4	5,6	5,9
Begrotingssaldo (% van het bbp)	-7,5	-5,9	-5,4	-4,1	-3,0
Staatschuld (% bbp)	77,8	81,1	83,0	85,4	86,0

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Britse sectoren

mei 2015

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

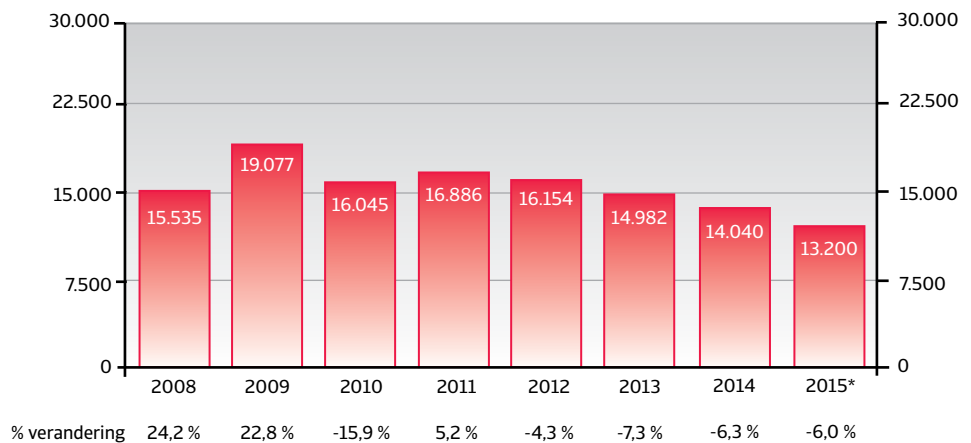
Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie/ Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/ Engineering
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel

De insolventieomgeving

Het insolventiepeil zal naar verwachting opnieuw zakken in 2015

In 2008 en 2009, tijdens de economische crisis, steeg het aantal bedrijfsfaillissementen spectaculair, met meer dan 20 %, in vergelijking met het jaar ervoor. Hoewel het aantal faillissementen met 16 % afnam in 2010, zette deze positieve trend zich niet door in 2011. Sinds 2012 daalt het aantal faillissementen echter en in 2014 noteerde de UK Insolvency Service een daling van 6,3 % in vergelijking met het voorgaande jaar voor het aantal verplichte vereffeningen en vrijwillige vereffeningen door schuldeisers in Engeland en Wales, met 14.040 vastgestelde gevallen. Wij verwachten dat deze trend zich in 2015 zal doorzetten, met een verwachte daling van faillissementen met ongeveer 6 %. Maar het aantal faillissementen blijft wel net boven de ongeveer 12.500 van 2007, voor de crisis.

Brits insolventiepeil (jaar-op-jaar verandering)

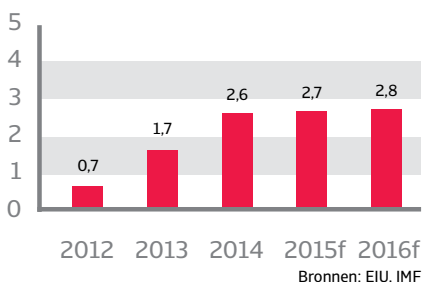

*prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

Reële groei bpb (%)

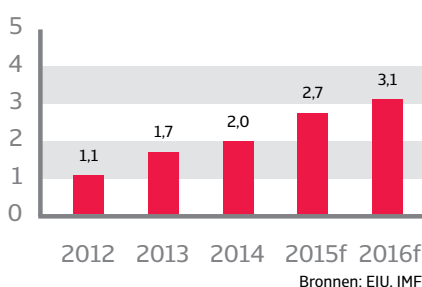

2014: hoogste groeipercentage in zeven jaar

De Britse economie groeide in 2014 met 2,6 %, het snelste groeitempo sinds 2007. Consumentenuitgaven waren de drijvende kracht, maar reële investeringen in vaste activa namen ook toe. Door de aanhoudend solide prestaties van particuliere consumptie en investeringen in 2015, zal het bpb in 2015 naar verwachting met 2,7 % groeien.

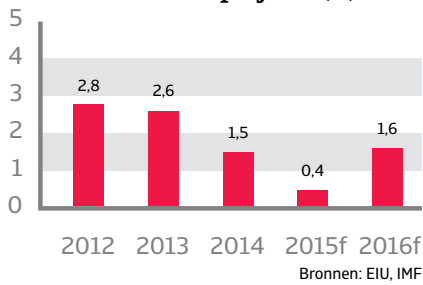
Krachtige consumptie van huishoudens

Reële particuliere consumptie (%)

Sinds 2013 wordt het consumentenvertrouwen gestimuleerd door de optimistischere economische vooruitzichten en een herstel in de vastgoedmarkt, met opnieuw stijgende huizenprijzen die een positieve invloed hebben op het vermogen van huishoudens. Tegelijkertijd is de werkloosheid verder gedaald tot 6,2 % in 2014. Met toenemend vertrouwen, hogere huizenprijzen en dalende werkloosheid wordt verwacht dat de Britse consumentenuitgaven verder zullen stijgen in 2015, met 2,7 %, en zo de groei zullen stimuleren.

Consumentenprijzen (%)

Deze trend wordt ook geholpen door een lagere consumentenprijsinflatie, vooral dankzij lagere oliepreizen, die sinds eind 2014 gestaag daalt en naar verwachting in 2015 zal zakken tot 0,4 %. Dit zou de koopkracht van huishoudens moeten verstevigen, omdat de lonen eindelijk sneller zullen groeien dan de inflatie, na jaren van dalingen van de reële lonen. Meer koopkracht van huishoudens zal goed zijn voor de detailverkoop, die in 2015 naar verwachting zal stijgen tot 3,0 %.

Er is enige bezorgdheid om de lage inflatie, maar er wordt niet verwacht dat de Bank of England de rentevoeten zal optrekken voor begin 2016; vooral omdat er door de trage groei van de lonen nog altijd niet meer kan worden uitgeven.

Groeiende industriële productie en investeringen

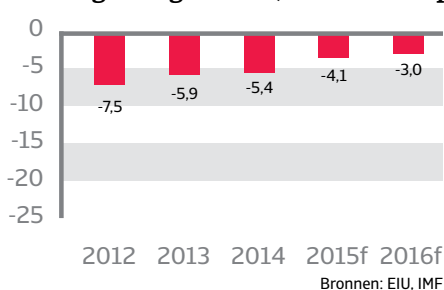
Het ondernemersvertrouwen blijft hoog en de industriële productie is met 1,4 % gestegen na drie jaar van krimp. Verwacht wordt dat de industriële productie in 2015 met 1,5 % zal groeien. De reële investeringen in vaste activa zullen naar verwachting met 3,7 % stijgen in 2015, na een stijging met 6,8 % in 2014.

Buitenlandse positie: hoger pond sterling drukt op export naar de eurozone

Om de economische groei solide te houden, probeert de Britse regering de economie te herbalanceren, weg van consumentenuitgaven en naar hogere productiviteit en meer export. Het Verenigd Koninkrijk blijft wel een netto-invoerder.

Een neveneffect van de sterke economische prestatie van het VK is een geleidelijke stijging van het pond sinds begin 2013 en die trend is nog sterker geworden door een tragere groei en een expansief monetair beleid in de eurozone. Een sterk pond heeft een negatieve invloed op de Britse export naar de eurozone, nog altijd de belangrijkste handelspartner van het VK, die 42 % van zijn export uitmaakt. Bedrijven die afhankelijk zijn van de export van hun producten worden negatief beïnvloed door de zwakke euro, omdat de export naar de eurozone relatief duurder wordt, wat ofwel de vraag naar Britse producten zal drukken of Britse bedrijven zal dwingen hun winstmarges terug te dringen.

Begrotingssaldo (% van het bbp)

Overheidsschuld blijft stijgen

De kredietcrisis van 2008 en de daaropvolgende economische baisse duwden de overheidsschuld omhoog van 38 % van het bbp in 2007 tot meer dan 75 % in 2012. Het begrotingstekort steeg boven de 10 % van het bbp in 2009 en 2010, als gevolg van de economische inzinking en de investering van de regering in stimuleringsmaatregelen. Uitgebreide bezuinigingsmaatregelen en hogere belastingen sinds 2011 hebben het begrotingstekort licht teruggeschoefd naar 5,4 % van het bbp in 2014. Maar de overheidsschuld blijft stijgen en zal in 2015 naar verwachting meer dan 85 % van het bbp bedragen.

Zweden

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Duitsland:	17,5 %
Noorwegen:	8,5 %
Denemarken:	8,1 %
Nederland:	7,6 %
Verenigd Koninkrijk:	6,0 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Noorwegen:	10,9 %
Duitsland:	10,2 %
Finland:	7,2 %
Denemarken:	6,9 %
Verenigd Koninkrijk:	6,7 %

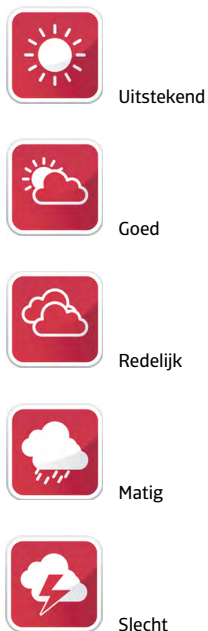
Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	0,0	1,3	2,3	2,4	1,9
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	0,9	0,0	-0,2	0,0	0,9
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	1,0	2,1	2,5	2,2	1,8
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	1,0	2,2	3,5	3,9	2,7
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	-1,1	-4,7	-1,7	1,7	2,1
Werkloosheidscijfer (%)	8,0	8,0	7,9	7,7	7,4
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	0,3	-0,3	6,6	5,7	3,9
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	1,5	-0,1	3,5	2,6	3,0
Begrotingssaldo (% van het bbp)	-0,7	-1,2	-2,0	-1,6	-0,6
Staatschuld (% bbp)	36,4	38,6	37,3	37,2	36,8

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Zweedse sectoren

mei 2015

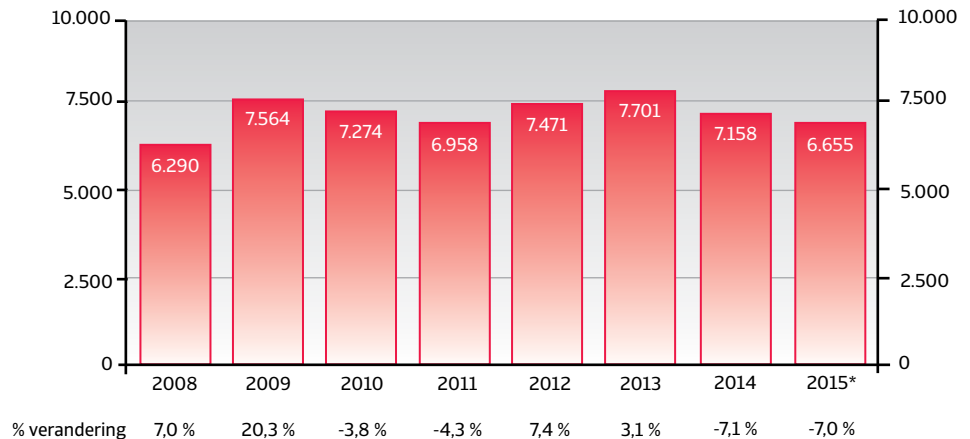

Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie/ Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
				
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/ Engineering
				
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel
				

De insolventieomgeving

Na twee jaar van toenames daalde het Zweedse insolventiepeil in 2014 met 7%. Deze positieve evolutie zet zich naar verwachting door in 2015.

Zweeds insolventiepeil (jaar-op-jaar verandering)

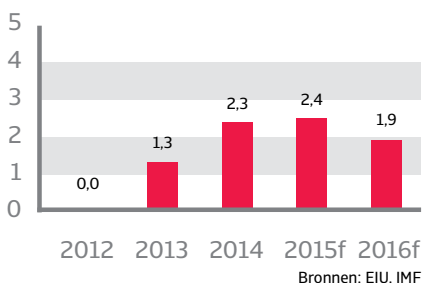

*prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

Reële groei bpb (%)

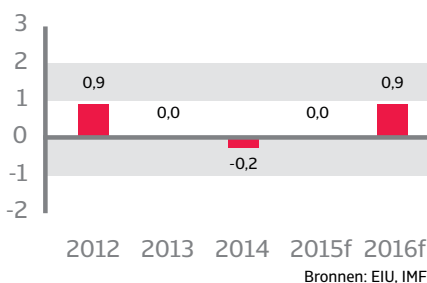

Negatieve rentevoeten om deflatie te bestrijden

De Zweedse economie zal met 2,4 % groeien in 2015, met een herstel van de industriële productie na drie jaar van krimp. Verwacht wordt dat zowel de consumptie van huishoudens als investeringen zullen blijven groeien, maar minder snel dan in 2014.

Het belangrijkste probleem voor Zweden op dit moment is de deflatie, want het land krijgt voor het derde jaar op rij te maken met dalende consumentenprijzen. Dit wordt nog versterkt door de sterkere positie van de kroon tegenover de euro, wat de deflatie versnelt en de export duurder en dus minder concurrentieel maakt. De Zweedse overheid heeft haar bezorgdheid geuit dat de aanhoudende deflatie negatief zou zijn voor de economische prestaties, omdat consumenten geneigd zijn aankopen en consumptie uit te stellen tot de prijzen verder zakken.

Consumentenprijzen (%)

Om de deflatie te bestrijden en de munt te verzwakken, heeft de Zweedse centrale bank sinds juli 2014 herhaaldelijk de reporente verlaagd. In maart 2015 heeft de centrale bank haar expansief monetair beleid uitgebreid door een negatieve reporente (-0.25 %) te hanteren. Bijkomend kondigde ze een kwantitatief verlichtingsprogramma aan dat het aankopen van overheidsobligaties ter waarde van 30 miljard kronen inhield, om het rendement van obligaties te verlagen en te zorgen dat er meer geleend wordt.

Zwitserland

Belangrijkste importlanden (2013, % van totaal)

Duitsland:	28,1 %
Italië:	10,1 %
Frankrijk:	8,3 %
China:	6,1 %
Verenigde Staten:	6,1 %

Belangrijkste exportmarkten (2013, % van totaal)

Duitsland:	18,5 %
Verenigde Staten:	11,7 %
Italië:	7,1 %
Frankrijk:	7,1 %
Verenigd Koninkrijk:	5,2 %

Kerncijfers

	2012	2013	2014	2015*	2016*
Reële groei bbp (jaar-op-jaar, % verandering)	1,1	1,9	2,0	0,0	0,2
Consumentenprijzen (jaar-op-jaar, % verandering)	-0,7	-0,2	0,0	-1,5	-0,5
Reële particuliere consumptie (jaar-op-jaar, % verandering)	2,8	2,2	1,0	1,1	0,6
Detailverkoop (jaar-op-jaar, % verandering)	1,9	0,9	0,1	0,8	0,8
Industriële productie (jaar-op-jaar, % verandering)	2,3	0,8	1,5	-0,8	-0,9
Werkloosheidscijfer (%)	2,9	3,2	3,2	3,4	3,9
Reële investeringen in vaste activa (jaar-op-jaar, % verandering)	2,5	1,8	1,7	-2,3	-0,9
Export van goederen en diensten (jaar-op-jaar, % verandering)	3,4	1,1	3,5	-2,0	1,0
Begrotingssaldo (% van het bbp)	0,2	0,1	0,1	-0,5	-0,7
Staatschuld (% bbp)	34,7	35,2	36,0	33,7	34,0

* prognose Bron: IHS

Vooruitzichten prestaties Zwitserse sectoren

mei 2015

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

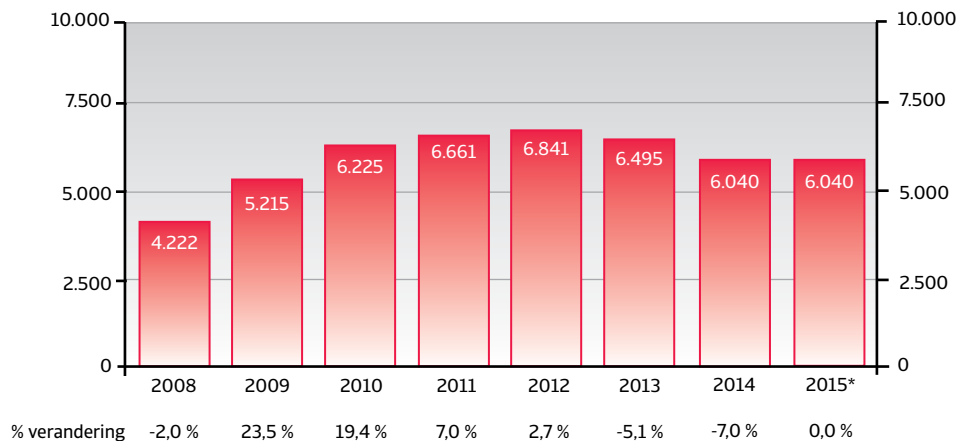
Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie/ Farmacie	Bouw	Bouwmaterialen
Duurzame consumptie goederen	Elektronica/ICT	Financiële diensten	Voeding	Machines/ Engineering
Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel

De insolventieomgeving

Het aantal bedrijfsfaillissementen blijft hoog in 2015

Het Zwitserse insolventiepeil daalde in 2014 met 7%. Maar door het moeilijker economische klimaat zal deze positieve evolutie zich niet doorzetten in 2015. Met 6.040 gevallen waren er in 2014 nog ongeveer 1.800 faillissementen meer dan in 2008.

Zwitsers insolventiepeil (jaar-op-jaar verandering)

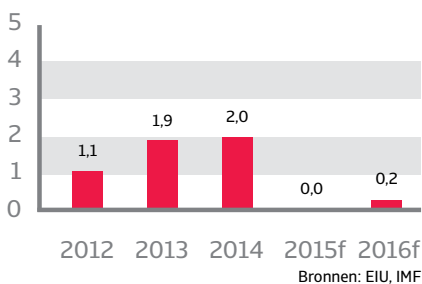

*prognose

Bronnen: Nationaal Bureau voor de Statistiek, IHS, Atradius Economisch Onderzoek

Economische situatie

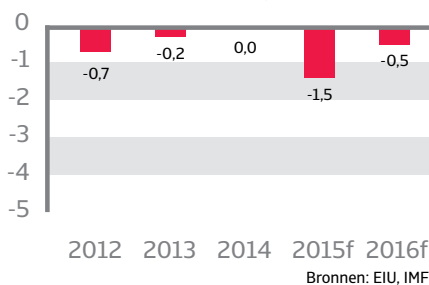
Reële groei bbp (%)

Vertraging van de groei

De Zwitserse economische groei zal naar verwachting stagneren in 2015, vooral door de beslissing van de Zwitserse Nationale Bank op 15 januari 2015 om het plafond van de frank ten opzichte van de euro te laten varen. Sindsdien zijn de exportgerichte Zwitserse bedrijven negatief beïnvloed door de sterkere positie van de frank ten opzichte van de euro, omdat hun binnenlandse productiekosten gestegen zijn in vergelijking met hun exportprijzen, wat de winst drukt. Zwitserland is sterk afhankelijk van de export, die 70% van het bbp uitmaakt. Het toerisme wordt ook negatief beïnvloed.

Consumentenprijzen (%)

Terwijl verwacht wordt dat de export, industriële productie en investeringen in 2015 zullen afnemen in vergelijking met het voorafgaande jaar, zal de particuliere consumptie in 2015 naar verwachting stijgen tot 1,1%. De consumptie van huishoudens wordt gestimuleerd door de dalende consumptieprijzen en goedkopere invoerproducten. Maar door een aanhoudend sterke frank groeit de kans op langdurige deflatie en verwacht wordt dat de consumentenprijzen zullen zakken in 2015 en 2016. Aanhoudende deflatie houdt het risico in dat huishoudens hun consumptie uitstellen en bedrijven voorlopig niet investeren, omdat ze verwachten dat de prijzen nog verder zullen zakken. Dit zou de algemene economische groei ondermijnen.

Hebt u dit landenrapport met interesse gelezen? Kijkt u dan ook eens op onze website www.atradius.nl. U vindt hier nog meer Atradiuspublicaties die zich richten op de mondiale economie, waaronder meer landenrapporten, sectoranalyses, advies over creditmanagement en artikelen over actuele businessstopics.

Actief op Twitter? Volg [@atradiusNL](https://twitter.com/atradiusNL) of zoek op [#landenrapport](https://twitter.com/hashtag/landenrapport) om up to date te blijven met de nieuwste versie.

Volg Atradius op Social Media

[@atradiusNL](https://twitter.com/atradiusNL) [Atradius-Nederland](https://www.linkedin.com/company/atradius-nederland) [atradiusNL](https://www.youtube.com/channel/UCatradiusNL)

Disclaimer

Dit rapport wordt louter ter informatie verstrekt en is niet bedoeld als enige aanbeveling aan de lezer(s) met betrekking tot een specifieke transactie, investering of strategie. Lezers zijn zelf verantwoordelijk voor het nemen van commerciële en andere beslissingen omtrent de verstrekte informatie. Hoewel Atradius al het noodzakelijke heeft gedaan om te verzekeren dat de informatie in dit rapport verkregen is van betrouwbare bronnen, kan Atradius niet verantwoordelijk gesteld worden voor fouten of omissies, of voor de resultaten verkregen door gebruik van deze informatie. Alle informatie in dit rapport wordt gegeven 'zoals ze is', zonder garantie op volledigheid, accuraatheid, tijdsgebondenheid, of op de resultaten verkregen door gebruik van het rapport, en zonder garantie van enige soort, uitdrukkelijk of geïmpliceerd. In geen geval zal Atradius, haar gerelateerde partners of corporaties, of de partners, agenten of werknemers hiervan verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor enige genomen beslissing of actie die zij zouden nemen op basis van de in dit rapport verstrekte informatie om het even welke schade het betreft, zelfs wanneer vooraf geïnformeerd over de mogelijke negatieve gevolgen.

Copyright Atradius N.V. 2015

Atradius
David Ricardostraat 1 – 1066 JS Amsterdam
Postbus 8982 – 1006 JD Amsterdam
Nederland
Tel. 020 553 9111
info@atradius.nl
www.atradius.nl